

Alpaslan Işıklı
SAİD NURSi
FETHULLAH GÜLEN
VE
"LAİK" SEMPATİZANLARI

© Bu kitabın yayın hakları

Analiz Basım Yayın Tasarım Gıda Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.nindir.

Birinci Basım: 1998, Mülkiyeliler Birliği Yayınları

İkinci Basım: 1998, Tüze Yayınları

Üçüncü Basım: 2001, Cumhuriyet Gazetesi Kitap Eki

Dördüncü Basım: 2002, ADD Antalya Şubesi

Beşinci Basım: 2003, ADD Antalya Şubesi

Altıncı Basım: 2006, ADD Antalya Şubesi

Yedinci Basım: 2007, Hasat Yayınları

Sekizinci Basım: Mayıs 2010, Kaynak Yayınları

Teknik Hazırlık: Analiz Basım Yayın

Baskı: Analiz Basım Yayın

ISBN: 978-975-343-584-0

KAYNAK YAYINLARI: 565

ANALİZ BASIM YAYIN TASARIM GIDA

TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Meşrutiyet Cad. Kardeşler Han No: 6/3

34430 Galatasaray-İstanbul

web adresi: www.kaynakyayinlari.com

e-posta: iletisim@kaynakyayinlari.com

Tel: (0212) 252 21 56-99 Faks: (0212) 249 28 92

Matbaa: (0212) 501 82 87

Alpaslan Işıklı
SAİD NURŞİ
FETHULLAH GÜLEN
VE
"LAİK" SEMPATİZANLARI

*Annemin ve babamın
aziz anılarına...*

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	9
SEKİZİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ	13
YEDİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ	17
ÜÇÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ	21
GİRİŞ	25
NURCULUĞUN SAİD NURSİ DÖNEMİ	27
Said Nursi'nin Yaşamöyküsü	27
Said Nursi'nin Yazdıkları	28
Said Nursi'nin Önemi	30
Risale-i Nurların Önemi	33
Kerametlerin Anlamı	35
Nurculuğun Güncelleştirilmesi	37
Şerif Mardin'in Said Nursi Hayranlığı	41
Şerif Mardin'e Göre, Said Nursi'nin Kerametleri	43
Şerif Mardin'e Göre, Nurculuk ve Kemalizm	44
Nurculuk ve Pozitif Bilimler	51
Nurculuk ve Batı Uygarlığı	52
Said Nursi ve Kadın	53

NURCULUĞUN FETHULLAH GÜLEN DÖNEMİ	55
12 Eylül ve Fethullahçılık	57
Memnunlar	58
Taktik ve Tedbir	59
Peygamber Soyundan Gelen Aile	61
Ders Aldığı Hocalar	61
Sonraki Yıllar ve Kozadan Çıkış	63
Gülen'in Rüyaları	64
Gülen'in Kerametleri	66
Olaylarla Uyarılar	67
Şeytanla Konuşma	67
Özellikleri Olan Bir Ruh	68
Fethullah Gülen'e Göre Kadın	71
Fethullah Gülen'e Göre Evlilik	75
Fethullah Gülen'e Göre Bilim ve Akıl	76
Fethullah Gülen ve Tarihi Maddeciler	79
Kendince Bir Din	79
Sol ve Hoşgörü	81
Hazreti Muhammet	85
Atatürk	87
Misyon	91
"İlimli İslam"ın İlimliliği	92
Kimin Okulları?	95
Papa'yı Ziyaret	97
Ecevit'in Takdirleri	99
Sorular	102
Rüya	103
SONUÇ	105
KAYNAKÇA	107
YAŞAMÖYKÜSÜ	110

SUNUŞ

Elinizdeki kitabı okuyup, derinden etkilenmeyecek kişiyi tasavvur edemiyorum. "Küçük dev adam" deyişi zihnimde çağrışımlar yapıyor. Boyutları küçük bir kitap ama müthiş çarpıcı, baskın, etkileyici. Kaynaktan su içer gibi tutkuyla okuyorsunuz. Sizi belli bir süre yoğun etkisi altına alıyor. İlk baskısı on iki yıl önce yayımlandı. Elinizde tuttuğunuz sekizinci baskısı ilk günden daha güncel. En sıcak gelişmeleri bilgi ve yetkiyle değerlendirebilmek için hemen okunmayı hak ediyor. En büyük yanığı bu kitabı Said Nursi ve Fethullah Gülen hikâyesinden ibaret saymak olur. Fonda bu hikâye var tabii; ama, sizi kendinizle bir hesaplasmaya götürüyor. "Yalnız ve güzel ülkemizin" geleceği; "inanç-akıl" ikileminin vicdan muhasebesi; her yurtseveri yaralayan bölünmüşlüğümüz; içimizdeki akıl almaz düşmanlıklar; evren ölçeğinde minicik gezegenimizi yok olmaya götüren kahrolası dünya düzeni bu hesaplaşmanın ara başlıklarından bazıları.

Kitap ayrıca şaşırtıcı. Sıkıcı görünen bir konudaki bilimsel bir çalışmayı sürükleyici bir roman gibi zevkle, merakla okuyorsunuz, yer yer gülümsüyor, yer yer hüzünleniyorsunuz. Okuyucu kitapta irdelenen toplumsal olguları Türkiye'mize özgü gibi de düşünmemeli. Bugün ABD başta olmak üzere Batı'da, aydınlanma değerleriyle hurafelere dayalı bağnazlık arasındaki kavga devam ediyor. Darwin meraklılarının iyi bildiği "Maymun Davası" neredeyse yüz yıl olacak hâlâ bitmedi. ABD'deki "yaratılışçılar"ın sesi her yıl daha gür çıkıyor. Bush Hazreti İsa'nın dönüşünü bekliyor, Ahmedine-

cat'ın Tahran'ında Mehdi'nin zuhur etmesi beklenen cadde çoktan hazırlandı bile. Bunları bazı konularda dünyada yalnız olmadığımızı hatırlatmak için kaydettim.

Alpaslan Işıklı bu evrensel kavga da taraf; açıkça aydınlanma değerlerinden yana, ama her şeyden önce bir bilim insanı. İncelediği olgulara ve kişilere tarafsız yaklaşıma azami özeni gösteriyor. Titiz ve objektif bir araştırmacı. Somut verileri kaynaklarıyla ortaya koymadan herhangi bir yargıya varmaktan kaçınıyor. Konusuna yer yer hoşgörünün de ötesine geçen bir anlayış ve adeta şefkatle yaklaştığını görüyorsunuz. Övgü ya da yergi onun işi değil. Yalnız, Türkçeyi bir edebiyatçı ustalığıyla kullanıyor. Bu sayede ciddi akademisyen kimliği yumuşak bir tül gerisinde nefis bir kara mizahı gizliyor. Aslında sıkıcı denebilecek bir konuyu merak ve keyifle okutmasının sırrı da bu maharetinde yatıyor.

Aydınlanma ile hurafelerin süregiden çatışmasında ülkemize özgü tuhaf bir olgu var: Bazı aydınlarımız sanki bu ikisi mutlu bir birlikte uzlaşabilirmiş ve böyle kutlu bir izdivacın önündeki engel Atatürk'ün manevi mirasıymış havasındalar. İnanç özgürlüğüyle siyasal dayatma gücüne erişmiş hurafe farklı şeyler. Böyle bir uzlaşma dünyanın neresinde görülmüş ki, bizde de olsun. İşin acıklı yanı, bu fikir bize dışardan pompalanıyor. Türkiye'de hurafe cephesi egemen olsa Cumhuriyetin aydınlanma değerlerine dayanan kazanımlarına elveda demek gerekecek. Hakkında ölüm hükmü verilmiş bir ulusu yeniden yaşama döndüren kazanımlar bunlar. Alpaslan Işıklı bu büyük tehlikeye dikkat çekiyor. Günümüzde çatırdamakta olan "kumarhane kapitalizmi"nin perde gerisindeki çirkin yüzüne ışık tutuyor.

Kitapta iki tarafı en çıplak halleriyle görüyorsunuz. Hurafe cephesi kendi sözleriyle kendini tanıtıyor ve günümüzde revaçta olan "takiye" sözcüğünün anlamını daha iyi kavriyorsunuz. Osmanlı'nın yıkılma aşamasında emperyalizm bu cepheyi kullandı. Bugün de kullanmayı deniyor. Aydınlanma değerlerinin temsilcisi Alpaslan

Işıklı emperyalizmin oyunlarına karşı her Kemalist gibi sert, tepkili. Ama kendi insanımıza karşı duygulu, hoşgörülü. Eleştirel tavrında kaba suçlamalara yer yok. Said Nursi ve Fethullah Gülen'in "ender bulunan yeteneklerle donanmış birer çocuk olarak yaşama adım attıklarını" düşünüyor. Yaptığı şu çarpıcı tespit her yurtseveri hüznlendirecek nitelikte: "*Denilebilir ki Doğu'nun ve Güneydoğu'nun geri kalmışlığı, bağrından çıkardığı bu iki insanın, ülkenin kaderi üzerinde oynadığı rolle bütünlenmektedir. Sanki geri kalmışlık, intikamını almaktadır.*"

Bu kitabı bitirdiğinizde, insanlığın tarihteki en büyük kazanımı olan "Aydınlanma"ya yaslanan Kemalizmin aydınlık, insancıl yüzünü yakından tanıyorsunuz. Alpaslan Işıklı'nın parlak temsilcilerinden biri olduğu bu dünya görüşünde bağnazlığa, ırkçılığa, din düşmanlığına, biz Türklerin sık sık karşılaştığımız kin ve nefret ta-cirliğine yer olmadığını görüyorsunuz. Hoşgörünün, hümanizmin ve özgürlüklerin kuşattığı insanca, akla ve hakkaniyete dayanan bir düzene duyulan özlemi tanıyorsunuz. Graham E. Fuller'in "*her tarih yazmış liderin başına gelen*" dediği akıbetin, onun sandığı gibi Mustafa Kemal'in kaderi olmadığını daha derinden kavriyorsunuz. Zira, aydınlanma değerlerini artık ortaçağ zindanlarına gömemezsiniz. Bulanık sularda gezen bazı sözde aydınlarımıza kısacık bir kitapta bu gerçekleri çarpıcı verilerle hatırlattığın için "ellerin dert görmesin Alpaslan Işıklı".

Emekli Büyükelçi
Ömer Ersun

SEKİZİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Elinizdeki çalışmanın ilk baskısından bu yana, ele alınan konuyla ilgili önemli gelişmeler oldu.

Fethullahçılık, polis, yargı gibi bazı devlet organları bünyesinde belirgin bir ağırlık kazandı. Kamuoyunda "F tipi" olarak isimlendirilen uygulamalar yaygınlaştı. Bu arada Gülen hareketinin önemini vurgulama amacına yönelik "Abant toplantısı" türündeki etkinlikler yoğunlaştı. Bu toplantılarda, aralarında bir zamanlar saygıdeğer aydın sıfatını kazanmış isimlerin bol miktarda yer alması, dikkat çeken bir durum oluşturdu. Bu toplantıların bazen de yurtdışında düzenlendiği görüldü.

Son yıllarda yurtdışında Fethullahçılığı konu alan etkinliklerin önemli bir bölümünü, değişik Batılı kurumlar bünyesinde düzenlenen sempozyumlar oluşturdu. Daha önce Said Nursi'yi konu alan bazı merkezlerin kurulmuş olmasına ek olarak, Fethullah'a da giderek artan bir önem tanındığı görüldü. ABD'de anlı şanlı pek çok üniversite bünyesinde Fethullahçılık üzerine sempozyumlar düzenlendi. Son yıllarda bu tür etkinliklere sahne olmuş bulunan Amerikan üniversitelerinden tespit edebildiklerimizin faaliyette buldukları kentler şöyle sıralanabilir: Houston, Dallas, Oklahoma, Georgetown... Bu listeye İngiltere'den ünlü *London School of Economics* ve ilginçtir İngiliz Lordlar Kamarası da katıldı. Ayrıca, Hollanda'nın Erasmus Üniversitesi ve Avustralya'nın Melburn kentini-

deki Katolik Üniversitesi de Fethullahçılık konusundaki sempozyumlara ortam oluşturdular.

Bu kadarla da yetinilmedi, Fethullah Gülen'e, uluslararası alanda tanınmış dergilerden birisi olarak bilinen *Foreign Policy*'nin 2008 yılında ilan ettiği "*yaşayan en büyük 100 entelektüel*" listesinde de yer verildi.

Bu arada, 2004 yılı 22-23 Ekim tarihlerinde ABD'de İndiana Üniversitesi'nde düzenlenmesi öngörülmüş bulunan "*The Global Fethullah Gulen Movement and the Future of Political Islam in Turkey*" (Küresel Fethullah Gülen Hareketi ve Türkiye'de Siyasal İslam'ın Geleceği" konulu konferansa konuşmacı olarak davet edildim. Davete aracı olan aynı üniversiteden -ismine bakılırsa Türk asıllı olduğu tahmin edilebilecek- bir profesör çok ısrarlıydı. Davetinde şunları yazmıştı:

"Heyecanla bekliyorum! Benim burada (hemen hemen tek başıma) yapmaya çalıştığım, Amerikan kampuslerinde her geçen gün daha da güçlenen Fethullah (...) ne bilimsel bir yanıt verebilmek; Amerikan toplumuna ve hükümetine de bunların gerçek yüzünü gösterebilmek. Sizin gibi aydınlık insanlara gerçekten ihtiyacımız var!"

Davete aracı olan akademisyenin niyetinden bağımsız olarak, bu konferans teklifini kabul etmedim. Katılsaydım, orada neler konuştuğumu duyurmam ne ölçüde mümkün olabilirdi? Buna karşılık, "*Küresel Fethullah Gülen Hareketi...*" konulu bir konferansa katıldığımın küresel medya veya boyalı basın tarafından yaygın bir biçimde haberleştirilmesi herhalde zor olmayacaktı.

Konferansa katılmadım ama, davete aracı olan akademisyene, açıkladığı çabalarına yardımcı olmak üzere, elinizdeki çalışmanın (aslının ve/veya çevirisinin) hiçbir telif hakkı gözetmeksizin Amerika'da yayınlanmasından memnun olacağımı bildirdim. Bu önerime hiçbir yanıt vermedi.

Fethullah Gülen konusunda başta ABD olmak üzere bir kısım Batı ülkelerinde giderek canlandırılan ve yaygınlaştırılan yoğun ilginin nedenleri düşündürücüdür. Fethullah Gülen, dünya çapında çok büyük ve derinliği olan bir din adamı ve bir düşünür müdür? İnsanlığın gelişimine ışık tutan emsalsiz eserler mi meydana getirmiştir?

Yoksa bu masum ulusun başına yeni çoraplar örmek isteyen küresel güçler, geleneksel silahları olan din istismarından yararlanmak üzere Fethullah olgusundan yola çıkarak hayali bir kişilik mi türetmektedirler? Bu amaçla, birer bilim yuvası olması gereken değişik Batı ülkelerindeki üniversite ortamlarını ve bilim gibi yüce bir değeri bile pervasızca kullanmaktan çekinmedikleri söylenebilir mi? Batı uygarlığı denen şey, ne hallere düşmüştür?

Bütün bu sorulara gerçekçi yanıtlar bulabilmek için, öncelikle Fethullah olgusunu ve Fethullahçılığı olabildiğince yakından tanım gerektiğinde kuşku yoktur. Esasen, bazı eklemelerle sekizinci baskısı sunulan elinizdeki çalışma da bu gereksinime yanıt bulmak amacıyla, Fethullahçılığın ve Fethullah'ın temel aldığı Said Nursi'nin düşüncelerinin gün ışığına çıkarılmasına katkıda bulunma çabasının ürünü olarak oluşturulmuştur.

Alpaslan Işıklı
Ankara, 17 Mart 2010

YEDİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Günümüzde İkinci Dünya Savaşı öncesi dönemi anımsatan çok şey var. O dönemde yeryüzü, özellikle de Batı dünyası daha önce karşılaşmadığı boyutlarda derin bir ekonomik bunalım içine yuvarlanmıştı. İşsizlik, yoksulluk ve sosyal adaletsizlik dünyayı kasıp kavurmaktaydı. Alman halkı, sorunlarına çözüm bulacağı umuduyla Hitler'in peşine takıldı. Hitler, savaş öncesinde izlediği politikayla ve savaş politikasıyla istihdamı canlandırmış ve işsizlik sorununa çözüm bulmuş görünüyordu.

İçinde bulunduğumuz küresel imparatorluk döneminde egemen olan "kumarhane kapitalizmi" koşullarında da benzer bir durum var. Daha da vahimi, 19. yüzyılda liberalizmin doğuşu, emeğinden başka satacak şeyi olmayan işçi sınıfını doğurmuştu; bugün ise neoliberalizm, emeğini dahi satma olanağından yoksun bulunan işsiz yığınlar ortaya çıkarmaktadır. Çünkü finans kapitalizm, yalnızca emekçi kesimleri değil, reel sermaye denilen sanayici kesimi de ezerek büyürken işçi istihdamını gerektirmeyen bir kazanç türü ortaya çıkarmıştır. Küresel köye dönüştürülmüş bulunan yeryüzünde paralarını borsadan borsaya atlatarak ışık hızıyla dolaştırmanın yolunu bulmuş olan kumarhane kapitalistleri, üretmeden, iş alanları yaratmadan kâr edebilme lüksüne erişmiş bulunuyorlar.

Büyüyen sorunların gerçek nedenlerini gizlemek için hemen her dönemde başvurulmuş olan bir yol vardır. Sahte düşmanlar ve sahte çelişkiler icat etmek, sıkça başvurulan bir yoldur. İkinci Dünya

Savaşı öncesinde Hitler, kendince bir düşman olarak Yahudileri bulmuştu. Böylece, işsizliğin ve yoksulluğun temelinde yatan kapitalist sömürü ilişkileri temize çıkarılmış oluyordu. Bugün bulunan düşman ise İslami terörizm veya İslami totalitarizm olarak isimlendirilen ve nasıl ve kimler tarafından imal edildiği pek belli olmayan bir tür hayalettir.

İslam, mevcut tehlikenin başlıca kaynağı olarak gösterilmekle, Bush'un ve Blair'in yeni bir haçlı seferinin öncüleri olduklarını ilan etmelerine zemin hazırlanmış oldu. Ayrıca, Huntington'un buluşu olan "medeniyetler çatışması" safatası da yeryüzünde hükmünü sürdürmekte olan emperyalizm ve mazlum milletler arasındaki temel çelişkiyi gizleme yolunda kullanıldı.

Bu açıdan 11 Eylül 2001 tarihinde patlak veren İkiz Kuleler ve Pentagon saldırıları, tam bir dönüm noktası oluşturdu. Hitler'in önlenemeyen yükselişindeki dönüm noktası ise 1933'te esrarengiz bir biçimde gerçekleşmiş bulunan Reichstag yangını olmuştu. Aradan zaman geçtikçe 11 Eylül saldırılarının üzerindeki esrar perdesi de giderek aralanmakta ve uzmanların açıklamalarıyla da doğrulanmaktadır ki bu saldırılar, resmi açıklamalarda ifade edilenin aksine birkaç Arap gencinin başarabileceği türde olaylar değildir.¹

Nedenleri ne olursa olsun, her iki olayın da ne gibi bir amaca hizmet ettiği belli olmuştur. Reichstag yangını, Hitler'e tüm rakiplerini (demokratları, sosyalistleri, işçi liderlerini...) ortadan kaldırmak fırsatını vermişti. Bir başka açıdan bakıldığında da bunalıma düşmüş bulunan Alman kapitalizminin, demokrasinin kısıtlayıcı kurallarından kurtulma ve faşizmin halk kitleleri üzerindeki sınır tanımayan tahakkümünden yararlanmak olanağını elde ettiği görüldü. 11 Eylül saldırılarının da benzer nitelikte, ancak küreselleşmiş boyutlarda sonuçlar doğurduğu görülmektedir. Bu saldırılar sayesinde

¹ Bkz: Roger Garaudy, *Le terrorisme occidental*, Editions Al Qalam, Paris, 2004, s.11; A. Işık, *Sosyalizm, Kemalizm ve Din*, İmge Yayınları, 2006. s.1415.

gündeme sokulan İslami terör korkusu, küresel kapitalizmin küresel faşizme dönüştürülmesinde ve mazlum milletlere karşı yeni bir tür haçlı seferinin başlatılmasında başlıca unsur oluşturmuştur.

Her alanda kendisini gösteren kargaşa ve çaresizlik koşulları, aynen İkinci Dünya Savaşı öncesi dönemde görüldüğü üzere, insanlarda kural haline gelmiş bulunan bir mekanizmayı harekete geçirmiş, akıl ve mantık dışı akımlar hızlı bir tırmanma ve yaygınlık göstermeye başlamıştır. Hıristiyan toplumlarında Fatima öyküsünün canlanması, bu durumun yalnızca bir örneğidir.

Şarlatanlığa elverişli, falcılık, büyücülük gibi uğraşlara karşı ilgi, belirgin bir biçimde artmıştır. Avrupa'da 40 milyonu aşkın kişi, medyumları ve gaip haber verdiği inanan kişileri ziyaret etmektedir. Fransızların yarısı muntazaman yıldız falına baktırmaktadır.² Amerika'da bu tür eğilimlerin ulaştığı çılgınlık düzeyi, toplu intiharlara yol açacak boyutlara varmıştır. Fransa'da, trafik kazalarında ölenlerin sayısına eşit düzeyde, yılda 25 bin kişi intihar etmektedir.

Sovyetlerin çöküşünden sonra Rusya'da da falcılık, büyücülük gibi konulardaki yayınların, tam bir patlama niteliğinde kendisini gösterdiği anlaşılmaktadır.

İslam ülkelerinde, bağnaz (fundamentalist, köktenci) akımlar, Amerika'da püritanizm, İsrail'de ultra ortodoksi tırmanıştır.

Bütün bu durumlar da İkinci Dünya Savaşı öncesi ekonomik bunalım ortamında yaygınlaşmış bulunan ruhsal bozukluklardan beslenen hastalıklı akımları anımsatmaktadır. Hitler, böyle bir ortamda ortaya çıkabilmiştir.

Ülkemizde bir yığın sapkın tarikatın boy göstermesi, şeytanla konuştuğunu, cinlere hükmetme yeteneğine sahip olduğunu ve peygamberden mesaj aldığını iddia eden bir "hocaefendi"nin bu kadar ilgi görmesi de işaret ettiğimiz genel eğilimin bize özgü tezahürleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

² Ignacio Ramonet, *Géopolitique du chaos*, Galilée, Paris, 1997, s.83-94.

"Hocaefendi" bu alanda yalnız değildir. Daha önce, yeni bir Haçlı Seferi başlattığını ilan etmiş olan W. Bush da ikinci defa göreve seçilmesi münasebetiyle yaptığı konuşmada kendisine "yıldızların ötesinden" bir talimat geldiğini ilan etmişti. Bush'un başdes-tekçisi olduğunu her zaman göstermiş olan Blair, bu konuda da gecikmemiştir. Blair, 5 Mart 2006 tarihinde ITV'de yayımlanan söyleşisinde, Irak konusundaki kararında Hıristiyanlık bilincinin ve inancının etkili olduğunu ifade etmiştir.

W. Bush bununla da yetinmemiş, Tanrı ile konuştuğunu açıklamıştır. Chavez ise Bush'un konuştuğunu söylediği varlığını Tanrı değil Şeytan olduğunu Birleşmiş Milletler kürsüsünden yaptığı konuşmayla ilan etmiş bunuyor.

Elinizdeki kitapçık, küresel boyutlarda çılgınlık düzeyine varmış olan akıldışı akımların ülkemizdeki en önemli izdüşümünü oluşturan bir topluluğun önde gelen isimleri üzerinde yoğunlaşmış bulunuyor. Ülkemizde karşı karşıya bulunduğumuz bu oluşum, asla, din istismarı yoluyla insanları çeşitli biçimlerde sömürenlerin bireysel ölçekteki kurnazlıklarının bilinen örneklerinden birisi olarak görülemez. Küresel boyutlu bir büyük plan karşısında Cumhuriyetimizin en temel değerlerinin yeniden sorgulanması aşamasında bulunuyoruz. Bu kitapçık da bu çok ciddi soruna bir köşesinden ışık tutma amacıyla kaleme alınmıştır.

Alpaslan Işıklı
Ankara, 10 Kasım 2006

ÜÇÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ

Ahmet Taner Kışlalı, dünya gözü ile okuyabildiği, *Cumhuriyet*'te yayınlanmış yazılarından sonuncusunda Giordano Bruno'nun bir sözünü aktarmıştı.

"*Kötüler Tanrı'yı, Tanrı ise iyileri kullanır!*" demiş Bruno.

Kışlalı, Tanrı'nın kullandığı iyilerin örnekleri olarak ilk aklına gelen birkaç ismi sıralarken Atatürk'ü de başta anmıştı. Eğer bu listeyi tamamlamak gerekirse, Kışlalı'nın kendisini, Aksoy'u, Mumcu'yu ve daha nicelerini eklemek gerekir.

Tanrı'yı kullanmaya çalışmış olanlara dair de pek çok örnek bulunabilir.

Doğrusu, bu açıdan bakılınca Said Nursi'nin çok açık sözlü olduğunu söyleyebiliriz. "*Ben, Kur'an'ı sözlerimle övmüyorum, sözlerimi Kur'an'la övüyorum*" demekten çekinmediğini göreceğiz.

Kullanılma konusunda, Fethullah Gülen ile Said Nursi arasında bazı önemli farklar bulunmaktadır. Said Nursi'nin esas olarak kendi tutkularının ve kurgularının esiri olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşılık, en azından Fethullah Gülen kadar açık ve belirgin bir biçimde herhangi bir uluslararası güç merkezinin desteğinden yararlandığını söylemek mümkün görünmemektedir. Fethullah Gülen gerçeğinin asla bireysel bir olaydan ibaret olmadığı, uluslararası alana taşan çok derin ve önemli bağlantılarının bulunduğu bu kitabın önceki yayınlarının yapıldığı tarihten bu yana meydana gelen gelişmelerin sonucunda, daha da açıklık kazanmıştır.

Esasen, öteden beri bilinmektedir ki Cumhuriyet karşıtı oluşumlar içinde asıl önem taşıyanlar da arkalarını uluslararası nitelikte bir güce dayamış olanlardır. Falih Rıfkı Atay bu gerçeği, yıllar önce, şu cümlelerle dile getirmiştir:

"Her yerde Devrimin karşısına belli başlı birkaç hasım çıkıyor. (1) Eski nesillerin kara kafalı enkazı; (2) rejimlerin ve kafaların değişmesinden zarar görenler; (3) bu üçüncü hasım adını vermezden evvel küçük bir methale (girişe) ihtiyaç var. Dahildeki hasım unsurları yenmek genç inkılapçılar için güç olmamıştır. Asıl müşkülât bu karanlık kuvvetleri harekete getiren... yabancılardan geliyor. Afrika'da, yakın ve uzak şarkta garpçılığın en korkunç düşmanı bizzat garptır... Büyük menfaat, insaniyet idealistlerini, yamyamlara, insan eti yemenin faydalarından bahsedecek hale sokmuştur. Balkanlarda Türk ekalliyetlerine (azınlıklarına) garp harflerini reddettirmeğe çalışanlar, oralarda garp medeniyetinin önayağı olmak vazifesini almış olanlardan yardım görüyorlar. Şimdi en büyük garp düşmanı garptır... Garp hürriyetten, ilimden, fenden, seviye ve şuurdan korkuyor. Garptan şimdi şu haykırış geliyor: Aman garplı olmayınız.

Şark milletlerine ilk öğretilecek hakikat budur:

Her yerde mücedditler (yenilikçiler), fes ve sarığın üstündeki sarıktan evvel, silindir şapkanın üzerindeki sarığı çıkarmalıdır."1

Öyle anlaşılıyor ki günümüzün egemenleri de yeryüzünü, kendileri açısından yönetilebilir kılmak ve sömürülerini sınırsızlaştırmak için, "*fenden, seviye ve şuurdan*" yoksun nesillerin oluşumu yönünde çaba sarf etmek gereğini duymaktadırlar.

1 Falih Rıfkı (Atay), "Garp Düşmanı", *Hâkimiyeti Milliye*, 13 Kânunsani 1929; Tamer Timur, *Türk Devrimi*, AÜSBF yayımları, Ankara 1968, s.100.

Dün olduğu gibi, bugün de insanları belli bir yerde tutmak veya belli bir yere sürüklemek bakımından en etkili yolların başında din sömürüsü gelmektedir. Gramsci, insanları kafasından yakalayacaksınız diyor ve ekliyor, kafasından yakalayınca, kolu, bacağı, gövdesi kendiliğinden gelecektir. İnsanları kafalarından yakalayabilmek için, kafa yapısının biçimlenmesinde çok önemli bir etken olan inanç alanının elbette ki ihmal edilmemesi gerekir. Din sömürüsünün ve dinsel inanç adı altında, duygu ve düşünceleri uyuşturan ve yozlaştıran birtakım safsataların üretilmesinin gereği ve önemi burada kendisini göstermektedir.

Bu açıdan bakıldığında, İslam dininin, din sömürücülerinin işini zorlaştıran kendisine özgü birtakım özellikler taşıdığı görülmektedir. Her şeyden önce, İslamda ruhban sınıfının bulunmayışı, kitleleri inançlarından yakalayarak avucunun içine almış bir dini liderin imalini güçleştirmektedir. Böyle birisinin varlığı, tek tek insanları kafalarından yakalamak zahmetini ortadan kaldırabilir. Böyle olunca sözde dini lider konumundaki bir kişiyi ele geçirmek, bir bütün olarak ulusu veya tümüyle İslam âlemini çekip çevirmek bakımından kimilerinin ağzının suyunu akıtan kolaylıklar sunuyor olmalıdır. Bu nedenledir ki hilafet, İslam topluluğunun kendi içinden çok, dışarıdan, yeryüzünün egemenlerinden kaynaklanan ve tahrik edilen bir özlem olarak sürekli bir biçimde gündemde tutulmaktadır.

Bu noktada, Clinton'un Endenozya'da bir camiye ziyaretinden sonra yaptığı şu açıklamalar yeterince aydınlatıcıdır:

"Batı dünyası ile İslam arasında bir barış ve diyalog kurulmasına engel olan şey, bir kanal eksikliğidir. İslam dünyasının bir başı (halifesi) yok. Hıristiyanlığın papalık gibi bir kuruluşu var. (...) İslam dininin gerçek bir lideri (halifesi) olsa, onu Beyaz Saray'a çağırır diyalog başlatırdık."2

2 "Clinton: Müslümanlara Leke Süremeyiz- Clinton'dan İslam Alemine Zeytin Dalı", *Türkiye gazetesi*, 31.12.1994; Cengiz Özakıncı, *United States of İrtica*, Otopsi Yayınları, İstanbul, 1999, s.161.

Söz buraya gelince, şöyle bir sorunun zihinlere takılması kaçınılmaz görünüyor: Acaba Fethullah Gülen ve "*İlmli İslam*", İslamda var olduğu ileri sürülen bu tür bir eksikliği kapatmak amacıyla mı oluşturulmuştur? Eğer öyle ise, şimdilik görünen odur ki yapılan hesaplarda bazı yanlışlıklar vardır. Ne Türkiye'nin bu kadar hafife alınması, ne de gördüğü bunca ekonomik ve medyatik desteğe karşın, Fethullah Gülen'e bu ölçüde umut bağlanmış olması gerçekçidir ve eğer öyle ise, bu topraklardan Atatürk'ün gelip geçmiş olmasının önemi, kimilerince yeterince anlaşılmış değildir.

Ancak, unutmamak gerekir ki her şey bitmiş değildir. Yarın ne olacağı yine de belirsizdir. Cumhuriyet'in geleceği, bir dizi karmaşık faktörle birlikte, Cumhuriyet'i korumak ve yaşatmak sorumluluğunu taşıyanlar tarafından belirlenecektir.

Alpaslan Işıklı
Ankara, 17 Mart 2001